

Rijksagentschap pleit voor erkenning van gemeenschappelijke belangen

Dienst Landelijk Gebied tikt waterschappen op de schouder

Om met een open deur te beginnen: er is veel werk aan de winkel voor de waterschappen. KRW, NBW, MILO zijn zo enkele afkortingen van regelingen die dagelijks veel waterschappers aan het werk zetten. Vaak is het ook uitzoeken hoe het werk precies in praktijk gebracht moet worden. Misschien kan een organisatie die de laatste jaren wat uit het oog is geraakt zeer praktische steun verlenen: de Dienst Landelijk Gebied (DLG).

— Jaap van Peperstraten

Nou misschien... volgens Henk Mulder, directeur van de DLG, staat het wel vast dat zijn organisatie de waterschappen behulpzaam kan zijn. Dat gebeurt ook wel hier en daar, maar volgens hem liggen er veel meer mogelijkheden om effectiever en efficiënter te werken door eens wat vaker bij elkaar op de koffie te komen. "Ik moet er niet aan denken dat een waterschap voor bijvoorbeeld waterberging een stuk grond wil aankopen en dat wij die grond een half jaar daarvoor hebben verkocht."

DLG is een agentschap van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Bij bijna elke ontwikkeling in het buitengebied speelt de DLG één of andere rol. De dienst verwerft gronden, richt die opnieuw in, adviseert over het beheer ervan en draagt het gebied vervolgens over aan gebiedsbeherende instanties. En wil je één of andere subsidie voor gebiedsinrichting, dan moet je daarvoor bij DLG aankloppen. De dienst verstrekt zowel subsidie als advies daarover. Bij de uitvoering van het werk richt DLG zich op het vigerend rijksbeleid. DLG werkt voor 60 procent van de tijd voor provincies. De dienst heeft met name een taak bij de reconstructie van de zandgebieden, bij de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), groen bij de stad en bij de wateropgave.

— De wateropgave? Dat doen de waterschappen toch? Op de website van DLG staat onder meer de volgende zin: DLG is ook voor de wateropgave de aangewezen partij om de planvorming en de uitvoering te realiseren. Henk Mulder beaamt dat dat een stevige zin is, maar legt uit waarom die er staat. "De realiteit is dat waterschappen gewoon zelf aan de slag gaan, maar wij zijn als DLG wel heel erg sterk gewend om vanuit de integraliteit allerlei zaken in het land goed te doen. Ik denk dat we daarin een goede partner zouden kunnen zijn voor veel waterschappen. Mijn indruk is dat een aantal waterschappen momenteel zich aan het beraden is hoe ze de grote wateropgave precies moeten uitvoeren. Ik denk dat DLG daarbij van grote betekenis kan zijn."

— Gemeenschappelijke belangen

— DLG is nog steeds zeer nauw betrokken bij landinrichting, de integrale opvolger van ruilverkaveling. Maar liefst 25 procent van Nederland ligt momenteel in een landinrichtingsgebied. Jaarlijks verwerft de dienst ongeveer 9.000 hectare grond; permanent beschikt de dienst over een dynamische grondvoorraad van 40.000 hectare. Veel van die gronden zijn ruilgronden om uiteindelijk bepaalde gronden met een bepaalde functie op een bepaalde plek te krijgen. Volgens Mulder is het zinvol om bij deze exercitie ook de belangen van de waterschappen

mee te nemen. "Ik pleit er voor om na te gaan waar de belangen van waterschappen en van DLG parallel lopen. Bij de realisering van de EHS en bijvoorbeeld de realisering van waterberging zou je combinaties kunnen maken. De regisserende rol ligt hier nadrukkelijk bij de provincies, maar een uitvoeringscombi van waterschappen en DLG zou zeer kunnen helpen. Als dit er toe leidt dat op een aantal punten de begrenzing van de EHS aangepast zou moeten worden, dan zij dat zo. Dat is misschien wel een beetje vloeken in de kerk, maar volgens mij zou dat moeten kunnen."

Hier komen we bij de verhouding tussen de waterschappen en DLG. Mulder wijst er op dat die relatie van oudsher tamelijk intens was. Men kwam elkaar vaak tegen, bijvoorbeeld bij de ruilverkaveling, en beide organisaties opereerden vanuit een sterk op de uitvoering gerichte cultuur. Met de laarzen aan in de klei. Maar die sterke relatie is in het algemeen de afgelopen pakweg 15 jaar flink verwaterd. Henk Mulder: "Ik vind dat erg jammer, maar die verwatering is wel verklaarbaar. Ik denk dat de fusies tussen waterschappen en de daarmee gepaard gaande opschaling een belangrijke rol hebben gespeeld. Daarnaast roept de landinrichting ook minder aandacht op, omdat er al veel vast ligt."

Combinatiemogelijkheden moeten worden uitgebuit

— Combinatiemogelijkheden

— Mulder haast zich te zeggen dat de situatie per waterschap verschilt, maar “soms denk ik wel eens: we moeten helemaal opnieuw beginnen. Ik had niet verwacht dat we af en toe nog eens voor een hernieuwde kennismaking zouden komen te staan. In bijna alle provincies zit een kantoor van ons. Ik heb onze medewerkers gevraagd contact op te nemen met de waterschappen in hun gebied om na te gaan of er combinatiemogelijkheden zijn en die vervolgens te gaan benutten. In een aantal gebieden begint dit langzaam vorm te krijgen. Daarnaast nemen de contacten de laatste tijd gelukkig ook weer wat toe op het vlak van subsidies. Wij zijn het loket voor Europese subsidies van het Plattelands Ontwikkelings Plan, voor subsidies in het kader van de Subsidieregeling Gebiedsgericht Beleid en van de daarin opgegeven GeBeVe-regeling (verdrogingsbestrijding). Wij adviseren ook overheden hoe ze het best de subsidies kunnen inzetten.”

Ook met de Unie heeft DLG contacten gelegd. Maar wat nog niet is gebeurd, is het op de kaart zetten van de 40.000 hectare “van DLG” en de wateropgave van alle waterschappen. Henk Mulder: “Dat zou een goede exercitie zijn om te kijken waar de wederzijdse belangen parallel lopen. Dat kun je doen voor de grondverwerving, voor de begrenzing van de EHS en voor landin-

richtingsprojecten. Als je ziet waar overlapping is, lijkt het me verstandig om zaken op elkaar af te stemmen. Ik hoop dat de Unie en de verschillende waterschappen hierin mee willen gaan. In West-Nederland hebben we voor de aardigheid eens gekeken hoe ‘onze’ gronden daar liggen en een inschatting gemaakt van wat de waterschappen aan inrichtingsmaatregelen zouden moeten gaan doen om hun wateropgave te realiseren. Dan zie je dat er nogal wat combinatiemogelijkheden zijn. Die moeten uitgebuit worden.”

— Reorganisatie

— Henk Mulder wijst er op dat er momenteel veel plannen in het landelijk gebied stagneren, met name in West-Nederland. Dit komt door de onduidelijkheid in de planvorming, met name de vraag waar woningen gebouwd zullen worden. En zodra die vraag beantwoord dreigt te worden, schiet de grondprijs omhoog. DLG is niet van plan bij de pakken neer te zitten, maar gaat doen wat iedere organisatie af en toe voor de kiezen krijgt: reorganisatie. Die krijgt vooral gestalte via opschaling. In plaats van in bijna iedere provincie een DLG-kantoor, komen er naast het hoofdkantoor in Utrecht vier regiokantoren. Hier zullen de taken grondverwerving en subsidieregelingen worden uitgevoerd. De taak landinrichting blijft vanuit de in totaal negen provinciekantoren

uitgevoerd worden. Dit om te voorkomen dat de DLG'ers die de landinrichting “doen” op te grote afstand komen te staan van de betreffende gebieden.

“De belangrijkste reden voor mij om te reorganiseren, is dat daardoor specialisatie beter mogelijk wordt. De 4de Nota ruimte legt meer de nadruk op ontwikkelingsgericht werken. Voor ons betekent dat dat wij ook risicodragend gaan investeren. Dus gronden aankopen waarvan je nog niet helemaal zeker weet wat er gaat gebeuren, maar waarvan je hoopt dat ze later voor woningbouw bestemd worden. Dit levert dan zoveel geld op dat je daardoor extra groen kunt ontwikkelen. Ik moet dus naar andere methoden toe om het groen rondom de steden te realiseren. Daarvoor heb ik meer specialisten nodig op het vlak van PPS, grondexploitatie, enzovoorts. En die specialisten zijn beter in te zetten op het niveau van regiokantoren.”

